

RECHT OP ENERGIE

Negen voorstellen van PVDA+ voor betaalbare & duurzame energie in Gent

Dure energie op één in enquête bij 1.054 Gentenaars

De dure energieprijzen komen als éérste prioriteit uit de enquêteresultaten. Betaalbare energie, het is een thema dat leeft. In de verkiezingsenquête van de PVDA bij 1.054 Gentenaars komt het probleem van de 'dure energieprijzen' als belangrijkste pijnpunt uit de bus. 78% van de Gentenaars vindt 'dure energie' het belangrijkste probleem. Dat een gemiddeld gezin jaarlijks 97 euro extra moet betalen door de gestegen zonnepanelensubsidies, ligt de Gentenaar zwaar op de lever. Bijna 86% steunt ook het voorstel van de PVDA om een gemeentelijk energiebedrijf op te richten dat zorgt voor goedkope, duurzame energie voor alle inwoners. De Stad Gent kan hier wel degelijk het verschil maken.

Vier vaststellingen

Eén. De energieprijzen swingen de pan uit.

Elektriciteit werd op vijf jaar tijd maar liefst 44 procent duurder. De gasprijs steeg zelfs met meer dan de helft. De liberalisering van de energiemarkt heeft gezorgd voor forse prijsstijgingen. Electrabel maakt woekerwinsten, dankzij de afgeschreven kerncentrales, en betaalt in België nauwelijks belastingen. Maar Electrabel is niet de enige boosdoener. Ook de forse toename van de subsidies voor zonnepanelen jagen de consument op kosten. De PVDA+ is voorstander van groene stroom. En gewone gezinnen die zonnepanelen willen leggen moeten recht blijven hebben op financiële steun. Maar grote bedrijven maken op grote schaal misbruik van het systeem. Zij legden grote zonnepanelenparken aan, louter als financiële belegging. De kostprijs van de subsidies wordt doorgerekend aan de consument, via het distributienettarief in de stroomfactuur. Alle gezinnen betalen mee, ook wie zelf géén zonnepanelen heeft liggen. Een gemiddeld gezin betaalt zo 97 euro per jaar extra voor de zonnepanelen van grote bedrijven. Dat is onrechtvaardig.

De prijsverhoging werd in mei 2011 doorgevoerd door distributienetbeheerder Eandis. Door de gemeentes dus. De Raad van Bestuur bij Eandis bestaat immers helemaal uit lokale politici, ook uit Gent! De voorzitter is Geert Vernick, de Gentse OCMW-voorzitter, die tot voor kort ook – bij wijze van lucratieve bijverdienste - in de Raad van Bestuur van Electrabel zetelde. De ene dag verhoogt Geert Vernick de elektriciteitsprijs bij Eandis, de volgende dag ontvangt hij als OCMW-voorzitter gezinnen die hun energiefactuur niet meer kunnen betalen!

Ook de Vlaamse regering heeft hier boter op het hoofd. Het is immers de Vlaamse regering die besliste – en dat onlangs bevestigde! - dat de distributienetbeheerders de kostprijs van zonnepanelensubsidies mogen doorrekenen aan de consumenten. En wie is daarvoor, als Vlaams minister van energie, verantwoordelijk? Freya Vandenbossche, lijstduwer voor het kartel sp.a-groen in Gent. De Vlaamse regering besliste onlangs, na massaal protest van de bevolking tegen de prijsverhogingen, om de subsidies voor zonnepanelen af te bouwen, maar dat geldt alleen voor nieuwe installaties. Voor de oude, bestaande installaties blijven wij ons blauw betalen. Nog 20 jaar lang!

Twee. Wordt ons belastingsgeld wel nuttig besteed?

De Stad Gent stimuleert vandaag groepsaankopen, waarbij inwoners met een duur contract bij Electrabel kunnen overstappen naar een betaalbaar alternatief. Minder bekend is dat de Stad Gent ondertussen... belastingsgeld investeert in Electrabel. De Vlaamse gemeentes hebben via hun financieringsverenigingen een financiële participatie van 3% in Electrabel Customer Solutions. De rechtstreekse participatie van de Stad Gent in ECS is beperkt, maar via Finiwo, een financieringsintercommunale, investeert de stad Gent wel in Electrabel Green Projects Flanders (EGPF). Zouden we dat belastingsgeld niet beter investeren in eigen, duurzame energieprojecten van de Stad Gent, ten voordele van de inwoners?

Drie. Groene energie: het wil maar niet lukken.

Bijna 27% van de Gentenaars vindt dat er te weinig werk gemaakt wordt van investeringen in hernieuwbare energie, zo blijkt uit de enquête van de PVDA+. De Stad Gent lanceerde in 2011 het voorstel om 140 stadsdaken vol te leggen met zonnepanelen. Niet minder dan 30.000 zonnepanelen zouden duizenden Gentse gezinnen van stroom voorzien. Gent zou een 'solar city' worden, zei schepen Christophe Peeters (Open VLD). In april 2012 bleek dat het hele project op de klippen was gelopen. De Stad had het project uit handen gegeven en uitbesteed aan EcoStream, een privé-bedrijf uit Maldegem dat al snel opgekocht werd door stroombedrijf Eneco. Eneco zou de zonnepanelen plaatsen en in ruil de subsidies van de Vlaamse overheid in eigen zak steken. De stad zou jaarlijks 186.000 huurgeld ontvangen, en goedkope zonnestroom krijgen.

Eind 2011 hadden de zonnepanelen er moeten liggen. Maar van de 30.000 zonnepanelen werden er uiteindelijk maar... 253 gelegd op 6 stadsdaken. De privé-partner Eneco kwam haar financiële beloftes niet na, en was niet meer geïnteresseerd in het Gentse zonneproject. Als het van de privésector moet afhangen, zullen we nog lang kunnen wachten op een duurzaam en CO2-vrij Gent. Energie te belangrijk is om over te laten aan de winstzucht van commerciële energiemultinationals, die alleen aan het kapitaal van hun aandeelhouders denken. Als we onze portemonnee én het klimaat willen beschermen, dan moeten we onze energie in eigen handen nemen.

Vier. Slecht geïsoleerde huizen: de warmte lekt weg.

In Vlaanderen heeft bijna een derde van de woningen geen dakisolatie; een derde beschikt nog niet over dubbele beglazing en 71% wordt nog verwarmd met verouderde verwarmingsinstallaties. In Gent is de situatie allerminst beter. Op de warmtefoto van de Stad Gent (warmtefoto.gent.be) kleuren opvallend veel daken oranje-rood. De energie, die nochtans een ferme hap uit ons gezinsbudget neemt, lekt nog veel te vaak weg uit ramen en daken. Zeker in de 19e eeuwse gordelwijken zijn veel huizen slechter geïsoleerd dan in zuidoostelijke landen aan de Middellandse Zee. Ook veel studentenkoten zijn in slechte isolatiestaat. Een hoog energieverbruik, gecombineerd met stijgende prijzen, zorgt er bovendien voor dat een steeds grotere groep mensen problemen heeft om zijn energiefactuur te betalen.

De visie van de PVDA

Haal de kosten voor groene stroom uit onze energiefactuur

De PVDA+ wil dat de Stad Gent de prijsverhoging van onze energiefactuur door de kosten voor zonnepanelen aan de kaak stelt. Verschillende Gentse politici zetelen in de Raad van Bestuur van Eandis, en hebben dus een vinger in de pap te brokken. Als Eandis de prijs kan verhogen, kan ze de

prijs ook weer verlagen. De prijsverhoging is trouwens onwettelijk. PVDA-energiespecialist Tom De Meester, lijsttrekker voor PVDA+ in Gent, spande een proces aan bij het Hof van Beroep in Brussel tegen de prijsverhoging, en kreeg in juni gelijk. In een voorlopig tussenarrest oordeelde de rechtbank dat de prijsverhoging onwettig werd doorgevoerd. Of alle consumenten ook hun geld terugkrijgen, daarover moet de rechtbank later nog uitspraak doen. De PVDA+ eist in elk geval dat Eandis, in afwachting van een definitieve uitspraak van de rechtbank, de prijsverhoging ongedaan maakt, en vraagt aan minister Van den Bossche om een definitieve oplossing voor het probleem. Haal de kosten voor groene stroom uit onze energiefactuur, en stuur de rekening naar Electrabel. Zij maken winst genoeg!

Een Gents stadsbedrijf voor energie

De PVDA pleit voor een Gents energiebedrijf in publieke handen dat zelf groene energie produceert, en die stroom goedkoop levert aan de bevolking.

Coöperatieves als EcoPower doen dat vandaag al op kleine schaal. Wij willen dat de Stad Gent hetzelfde op grote schaal doet, voor alle inwoners. Zo krijgen Gentenaars - en stadsdiensten - goedkope energie en blijven we onafhankelijk van Electrabel en co. Bovendien kan een openbaar energiebedrijf ook investeren in isolatie en energiebesparing. Een openbaar stadsbedrijf voor energie is dus goed voor de mensen, goed voor het milieu, goed voor de stadskas, en goed voor de tewerkstelling.

Het voorstel past bovendien in het streven van de PVDA naar een energievoorziening die – ook op nationaal vlak – in handen van de gemeenschap is. Tien jaar na de vrijmaking van de energiemarkt is onze energie immers uitverkocht aan Electrabel & co: Europese multinationals die enkel uit zijn op maximale winst. De energieprijzen swingen de pan uit. Electriciteit werd op vijf jaar tijd 44% duurder, gas zelfs 55%. Vorig jaar werden in Vlaanderen alleen al bijna 100.000 gezinnen door hun commerciële energieleverancier gedropt omdat ze hun factuur onmogelijk nog konden betalen. Hoog tijd om onze energie in eigen handen te nemen. Basisbehoeftes als verwarming en verlichting zijn veel te belangrijk om over te laten aan de vrije markt.

Energie in eigen handen dus. Een rebels voorstel, maar het kan. Gent hád vroeger een eigen energieproductiebedrijf, 'EGW'. Dat stadsbedrijf werd in de jaren 80 verkocht aan Ebes (het latere Electrabel) en SPE. Met de heroprichting van EGW knopen we dus aan bij een traditie.

Stedelijke energiebedrijven bestaan trouwens tot op de dag van vandaag in het buitenland. In Duitsland bijvoorbeeld. Daar blijven er, zelfs na tien jaar liberalisering en privatisering, nog vele tientallen gemeentelijke energiebedrijven actief. Stadtwerke worden ze genoemd. Gemeentelijke nutsbedrijven die voor elektriciteit en gas zorgen, maar ook verantwoordelijk zijn voor waterdistributie, soms zelfs openbaar vervoer en de lokale haven. In Nederland bestaan stedelijke energiebedrijven in Veenendaal en Apeldoorn. Ook in de VS bestaan honderden lokale energiebedrijven in handen van de overheid, die in totaal aan 46 miljoen Amerikaanse gezinnen stroom leveren. SMUD in Californië is het beste en grootste voorbeeld.

In de Duitse miljoenenstad München neemt 95 procent van de inwoners gas en elektriciteit af van de Stadtwerke, het lokale overheidsbedrijf. Stadtwerke München (SWM) is het grootste gemeentelijke energiebedrijf van Duitsland, en levert gas, elektriciteit en water. SWM beheert ook de zwembaden van de stad en het openbaar vervoer. Stroom is bij het stedelijk energiebedrijf van

München 10 procent goedkoper dan bij de grote energiemultinationals. En terwijl Duitse energiemultinationals als E.on en RWE zweren bij milieuvervuilende en energieverspillende steenkoolcentrales, investeert het stadsbedrijf van München in moderne gascentrales met warmtekrachtkoppeling (WKK), windmolens en zonne-energie. De warmte van de elektriciteitscentrales wordt gebruikt als een soort centrale stadsverwarming. Het warmtenet is met 700 kilometer één van de grootste van Europa. Maar München wil meer. In 2025 wil de gemeenteraad van München, een grootstad met 1 miljoen inwoners, volledig overschakelen op 100 procent groene energie. En dat kan, omdat de Stad haar energie in eigen handen heeft, en niet afhankelijk is van private energiemultinationals die alleen aan de winst van de aandeelhouders denken, in plaats van mens en milieu voorop te stellen.

Wat in München kan, moet ook in Gent mogelijk zijn. Laat ons het voortouw nemen. Een stadsbedrijf voor energie heeft alleen maar voordelen.

Het is goedkoper

Gezinnen en kleine bedrijven die nu nog energie kopen bij grote multinationals als Electrabel, Luminus, Nuon of Essent, betalen al jaren veel te veel. De aandeelhouders van grote energiemultinationals eisen 15% rendement. Dat drijft de prijzen kunstmatig omhoog. Omdat een stadsbedrijf genoeg heeft aan een bescheiden, eerlijke winstmarge, wordt energie een pak goedkoper voor de consument. Ter vergelijking: de coöperatieve Ecopower levert lokale groene stroom aan 660 euro/jaar voor een gemiddeld gezin. Dat is 100 tot 200 euro goedkoper dan commerciële leveranciers als Electrabel of Luminus. Ecopower bewijst op kleine schaal wat een Stad als Gent op grote schaal kan realiseren.

Het is handiger

Wie op zoek wil naar een goedkope leverancier moet zich nu een weg banen in een wirwar aan tarieven, leveranciers en promopraatjes. Wil je écht het goedkoopste tarief, dan moet je elk jaar opnieuw van leverancier veranderen. Bij een openbaar energiebedrijf hoeft je niet voortdurend van leverancier te veranderen. Je bent zeker van goedkope stroom, duurzaam geproduceerd bovendien.

Het is onze energie

Met een overheidsbedrijf hou je energie in eigen handen. We blijven onafhankelijk van de grote energie-multinationals. Bij een Gents energiebedrijf betaalt u een pak minder én ondersteunt u de lokale, onafhankelijke productie van groene stroom. Dat we groene energie in eigen handen nemen is eigenlijk niet meer dan logisch. Wind en zon zijn van iedereen. Het is logisch dat wij allemaal daar ook de vruchten van kunnen plukken.

Het is duurzamer

Wij investeren via het Stadsbedrijf zelf in duurzame, groene energieproductie. We hangen dus niet langer af van de goodwill van grote energieleveranciers. Door zelf groene energie te produceren neem je de hefboomen in handen om van Gent een klimaatneutrale stad te maken. Als we het van privé-ontwikkelaars moeten laten afhangen, kunnen we immers nog lang wachten.

Het is democratischer

Energiesmultinationals als Electrabel of Essent liggen niet wakker van inspraak. Je kunt wel van leverancier veranderen, maar als klant heb je niks in de pap te brengen over prijzen of investeringen. Dat kan wel bij een overheidsbedrijf. Wij pleiten voor een verkozen raad van

bestuur, die 2 keer per jaar verantwoording aflegt aan de bevolking op algemene en open bestuursvergaderingen. De bestuursvergaderingen moeten openbaar zijn, met spreekrecht voor inwoners, en moeten rechtstreeks te volgen zijn op internet, zoals vandaag al gebeurt in het stedelijk energiebedrijf van de stad Sacramento, in de Verenigde Staten.

Het is beter voor de stadskas

Nu is de Stad Gent voor haar elektriciteit nog altijd klant bij... Electrabel. De energiekosten van de Stad Gent zijn op 11 jaar tijd verdubbeld van 6,4 naar 12,8 miljoen euro/jaar. Door zelf energie te produceren, hoeft de stad geen energie meer te kopen bij grote multinationals. Dat spaart flink wat geld uit.

Het is durven!

Electrabel & co zijn veel te duur. Elektriciteit werd op vijf jaar 44% duurder. We mogen niet bij de pakken blijven zitten. Laat ons opnieuw als samenleving de hefboomen van onze toekomst in handen nemen. Een actieve rol van de stad – onze stad! - is daarbij broodnodig. Verwarming en verlichting zijn veel te belangrijk om over te laten aan de vrije markt. Het is tenslotte ónze energie.

Negen voorstellen van de PVDA voor betaalbare en duurzame energie

/1/ Zes procent btw op gas en elektriciteit. Energie is geen luxe, maar een basisbehoefte. Toch betalen wij 21% btw op gas en elektriciteit. Dat is het tarief voor luxeproducten! De PVDA+ pleit voor een btw-verlaging van 21% naar 6%, zoals voor andere levensnoodzakelijke producten als water en geneesmiddelen. Een verlaagd btw-tarief bestaat trouwens al in Groot-Brittannië en Luxemburg. Waarom kan het dan in België niet?

/2/ Haal de kosten voor groene stroom uit onze energiefactuur. Subsidies voor zonnepanelen zijn een goede zaak voor gezinnen, die financiële steun goed kunnen gebruiken. Maar bedrijven maken misbruik van het systeem. De PVDA+ pleit ervoor om de subsidiekost niet langer door de gewone gezinnen te laten betalen, maar door Electrabel.

/3/ Een Gents stadsbedrijf voor duurzame, betaalbare energie. Een eigen Gents stadsbedrijf levert betaalbare, duurzame energie aan de Gentenaars. Een stadsbedrijf zet ook in op energiebesparing en isolatie, en investeert zelf in duurzame energie. Bijvoorbeeld: warmtekrachtkoppeling, windenergie in de Kanaalzone en langs de E40, of kleinschalige biomassacentrales.

/4/ Inzetten op energiebesparing. Bij nieuwe stadsprojecten, zoals de bibliotheek aan de Waalse Krook, moet passiefbouw de norm worden. Ook sociale woningen moeten zo energiezuinig gebouwd of gerenoveerd worden. De PVDA+ vindt dat elke Gentenaar moet kunnen wonen in een kwaliteitsvolle, energiezuinige woning.

/5/ Oprichten van een energieloket. De PVDA+ pleit daarom voor de oprichting van een Energieloket, waar Gentenaars terecht kunnen voor alle energievragen, en waar subsidieaanvragen gebundeld kunnen worden. Alle subsidies moeten ook zoveel mogelijk hervormd worden tot één simpel, transparant subsidiesysteem. Nu is het soms moeilijk om de bomen door het bos te zien.

/6/ Een Masterplan voor isolatie. Eén op drie Gentenaars kruist de slechte isolatie van veel woningen in Gent in de enquête van de PVDA+ aan als duidelijk pijnpunt. De PVDA+ wil dat de stad Gent het voortouw neemt, en van isolatie een prestigeproject maakt. Om de isolatieproblemen in de 19e eeuwse volkswijken aan te pakken, wil de PVDA+ inzetten op bouwblokrenovatie, ook in de studentenbuurt. Een wijkgerichte campagne, straat per straat, wijk per wijk, om alle huizen te kunnen voorzien van dakisolatie en hoogrendementsglas. Het Stedelijk Energiebedrijf speelt daarin een belangrijke rol. Energiescanners en -adviseurs van de Stad kunnen huis per huis, wijk per wijk, langsgaan om problemen in kaart te brengen, gericht advies te geven over subsidies en te helpen met administratieve formaliteiten. De PVDA+ pleit ook voor isolatieploegen van de Stad die, in het kader van een sociale economieproject, kunnen helpen om daken te isoleren. Voor gezinnen met lage inkomens moet een derdebetalersysteem voorzien worden, waarbij de Stad de isolatiewerken betaalt, en waarbij de gezinnen de kosten in schijven terugbetalen met de besparingen op hun energiefactuur.

/7/ Uitbreiden stadsverwarmingsnet. De grootste verwarmingsketel van Gent staat aan de Ham (Dampoort). De SPE-centrale bedient grote gebouwcomplexen, zoals het ziekenhuis Sint-Lucas en enkele universiteitsgebouwen van warmte met de restwarmte van een elektriciteitscentrale. PVDA+ stelt voor om dat warmtenet te vernieuwen en uit te breiden, via het op te richten energiebedrijf van de Stad Gent. Het warmtenet doortrekken naar de nieuwe, geplande woonwijk aan de Oude Dokken, dat pal aan de overkant van het kanaal ligt, moet bovenaan op het to do-lijstje komen.

/8/ Een heffing op het verspillen van restwarmte. Vele bedrijven hebben restwarmte die nuttig gebruikt zou kunnen worden op een andere plaats. Door het instellen van een heffing op het lozen van restwarmte, stimuleer je bedrijven om die warmte nuttig te gebruiken.

/9/ Een verbod op afsluiting van gas, elektriciteit en water. De Gentse gemeenteraad dient het voortouw te nemen in de strijd tegen energie-armoede. Meer bepaald tegen volledige afsluiting van water en energie. Via een motie engageert het stadsbestuur zich om de bewoners het recht op energie te geven. In de motie wordt een afsluiting van nutsvoorzieningen als ontoelaatbaar beschouwd.